

Mammografi - hvor nyttig?

Norske helsemyndigheter tilbyr kvinner i alderen 50 til 69 år å få undersøkt brystene med røntgen (mammografi) annet hvert år.

Målsettingen med denne masseundersøkelsen (screening) er å redusere dødeligheten av brystkreft. Systematisk kartlegging av effekten av mammografi i en rekke land viser at de aller fleste kvinner har liten eller ingen nytte av mammografiscreening med mindre de av arvelige årsaker har spesielt høy risiko for å bli rammet av sykdommen.

Sannsynligheten for at 40-årig kvinne dør av brystkreft i løpet av 10 år er i gjennomsnitt 0,17 prosent. Mammografiscreening reduserer risikoen med cirka 10 prosent. Dødsrisikoen avtar således fra 0,17 prosent til 0,15 prosent. Det innebærer at man må undersøke minst 2000 kvinner regelmessig i 10 år for å redde en kvinne fra å dø av sykdommen. Studier fra USA, Sverige og Norge tyder på at minst halvparten av alle kreftsvulster oppdaget ved mammografi ville gått tilbake av seg selv uten behandling. I gruppen på 2000 kvinner vil 10 friske kvinner unødvendig bli behandlet for brystkreft som følge av screeningen. De får fjernet enten en del eller hele brystet. I tillegg får de ofte strålebehandling og i noen tilfeller cellegift. Det er derved 10 ganger flere kvinner som på grunn av mammografiscreening unødvendig blir kreftbehandlet enn dem som har nytte av tiltaket. Ettersom mammografiundersøkelser, brystkirurgi, strålebehandling og cellegift kan ha bivirkninger, senker ikke mammografi den totale dødeligheten blant kvinnene som deltar i mammografiscreening.

Dessverre kan mammografibilder feilaktig gi mistanke om kreft. Da må undersøkelsen gjentas, eller man må utføre ytterligere undersøkelser for å få et sikkert svar. Etter 10 runder med

mammografiscreening har en av fem kvinner opplevd falsk alarm. Det kan være en stor følelsesmessig belastning.

Kilder:

Det Nordiske Cochrane Center 2012

New England Journal of Medicine 2012

Tidsskrift for Den norske legeforening 2012